

Nieuwsbegrip Extra

Met enige regelmaat ontwikkelt Nieuwsbegrip in opdracht van bedrijven of maatschappelijke organisaties een speciale themales. Bedrijven die ons vragen om zulke lessen te ontwikkelen doen dit vaak in het kader van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen', ideële organisaties brengen via de les het maatschappelijke onderwerp waarop zij zich richten onder de aandacht.

De Nieuwsbegrip Extra-lessen worden betaald door de externe opdrachtgever. De inhoud van de lessen wordt echter ontwikkeld door en valt volledig onder verantwoording van de Nieuwsbegripredactie.

Handleiding niveau A

Vooraf

Deze les is ontwikkeld in opdracht van Facebook (Benelux), in het kader van hun beleid om mediawijsheid te stimuleren en de verspreiding van misinformatie tegen te gaan.

De les draait om de vraag wat nieuws eigenlijk is: waarom wordt een bericht wel of niet als 'nieuws' gezien? Hoe gaan journalisten te werk? Hoe wordt nieuws verspreid? En wat is nepnieuws?

Wij bedanken graag Peter Burger, docent Journalistiek en nieuwe media aan de Universiteit Leiden en Solange Jacobsen van Bureau Jeugd en Media voor hun inbreng.

Lesoverzicht

Onderwerp	Nieuws en nieuwsgebruik
Opdracht 1	Voorspellen en tekst lezen
Opdracht 2	Sleutelschema: een mindmap
Opdracht 3	Vragen beantwoorden over de tekst
Opdracht 4	Is het echt of nep nieuws?
Opdracht 5	Oefenen met woorden uit de tekst
Opdracht 6	Waar zie je het nieuwsbericht?
Clib-score	Functioneringsniveau begrijpend lezen M5

Materiaal

Voor elke leerling:

- de tekst *Nieuws of geen nieuws?* (niveau A);
- bijbehorende opdrachten voor niveau A;
- voor abonnees van Nieuwsbegrip: het stappenplan met woordhulp (op de website bij Basismateriaal, tabblad Stappenplannen).
- **eventueel voor opdracht 2: witte vellen papier en stiften of kleurpotloden.**

Woordenschat (NB met deze woorden zijn geen online oefeningen beschikbaar):

bepalen	= beslissen
boeiend	= interessant
de natuurramp	= een groot ongeluk in de natuur waar veel mensen last van hebben
als een lopend vuurtje	= heel snel
de sociale media	= websites en apps waarmee je met anderen contact kunt maken
delen	= aan anderen laten zien
eigenlijk	= in het echt
de bron	= de plaats waar men informatie vandaan haalt
ongeveer	= niet precies maar bijna
twijfelen	= niet zeker weten of het waar is

Opdrachten

OPDRACHT 1

klassikaal/
drietallen

Modellen

Werkwijze

Voorspellen en tekst lezen

Deel de tekst nog niet meteen uit. Laat de leerlingen de inhoud van de tekst voorspellen op basis van de titel, de kopjes en de plaatjes. Waar zal de tekst over gaan? Wat zal er in de tekst over het onderwerp verteld worden? De leerlingen schrijven het op. Ook noteren ze waar ze aan denken en wat ze al weten over de deelonderwerpen.

Vervolgens gaan de leerlingen in groepjes actief de tekst lezen.

Daarbij maken ze gebruik van modellen en plaatsen ze het teken **X** bij stukjes die niet klopten met hun voorspelling.

Na elk stukje bespreken de leerlingen wat ze hebben aangestreept of opgeschreven. Ook bespreken ze of ze snappen wat er staat. Zo nodig herlezen ze het stukje tekst.

Bespreek na het lezen met de leerlingen of hun voorspelling klopte. Wat klopte er wel en wat niet?

Ook bespreekt u met de leerlingen welke informatie nieuw was voor hen of welke informatie in de tekst anders was dan ze dachten.

OPDRACHT 2

drietallen/
individueel

Sleutelschema

een mindmap

Een mindmap maken

Bespreek de uitleg over het maken van een mindmap. Bij een mindmap maken de leerlingen een eigen visuele representatie van de tekst. Hierbij gebruiken ze woorden, kleuren, pijlen en tekeningen. Ze mogen er ook hun eigen kennis in verwerken.

OPDRACHT 3

drietallen/
klassikaal

Vragen beantwoorden over de tekst

Laat de leerlingen in drietallen de vragen beantwoorden. Bespreek de antwoorden klassikaal na.

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 4

drietallen/
klassikaal

Is het echt of nep nieuws?

Laat de leerlingen in drietallen de vragen beantwoorden.

Bespreek de antwoorden klassikaal na.

De berichten in deze les komen van de website van

Nieuwscheckers. Omdat de inhoud van veel berichten zoals die op de website staan niet aansluit bij jongere leerlingen, is de inhoud van de berichten die in deze les gebruikt worden, enigszins aangepast. We raden aan de website niet aan de leerlingen te tonen. U kunt eventueel wel kort vertellen over de website.

De website Nieuwscheckers

(<http://nieuwscheckers.nl/nieuwscheckers/>) checkt van heel veel berichten die op internet verschijnen, of ze waar zijn of niet. Is het bericht nep? Dan staat er HOAX door het bericht.

Dit zijn de links naar de berichten uit deze les:

<http://nieuwscheckers.nl/nieuwscheckers/98-jarige-vrouw-bevalt-van-kerngezonde-baby/>

<http://nieuwscheckers.nl/nieuwscheckers/bejaarde-fotografeert-vies-eten-in-nederlands-verzorgingstehuis/>

<http://nieuwscheckers.nl/nieuwscheckers/hoe-ongezond-zijn-instant-noedels/>

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 5

groepjes/
klassikaal

Oefenen met de woorden uit de tekst

De leerlingen maken de opdracht in drietallen. Bespreek de opdracht klassikaal.

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 6

drietallen/
klassikaal

Waar zie je het nieuwsbericht?

De leerlingen bespreken met elkaar of de berichten op het Jeugdjournaal komen, op het journaal voor volwassenen, op beide, of op geen van beide. Ze bespreken in hun groepje ook waarom ze dat denken.

Bespreek de ingevulde schema's na.

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

Filmpje

Op de website van het Jeugdjournaal (www.jeugdjournaal.nl) zijn allerlei filmpjes te vinden die te maken hebben met het maken van het Jeugdjournaal. In het filmpje **De dag van een verslaggever** gaat het ook over het kiezen van een onderwerp en de manier waarop je dat presenteert. Het filmpje vindt u hier:

<https://jeugdjournaal.nl/over/2091306-de-dag-van-een-verslaggever.html>.

Antwoorden

OPDRACHT 3

1. B. onderwerpen die in het Jeugdjournaal kunnen komen
2. heel erg snel. Dat kun je afleiden uit de zin die erna komt.
3. Iedereen kan op sociale media zelf een berichtje plaatsen en delen.
4. Om een grapje uit te halen en om de mening van mensen te veranderen.
5. Eigen antwoord.

OPDRACHT 4

Bericht A is niet waar.
Bericht B is niet waar.
Bericht C is niet waar.

OPDRACHT 5

De oplossing is:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
J	O	U	R	N	A	L	i	S	T

OPDRACHT 6

Een mogelijke indeling is:

